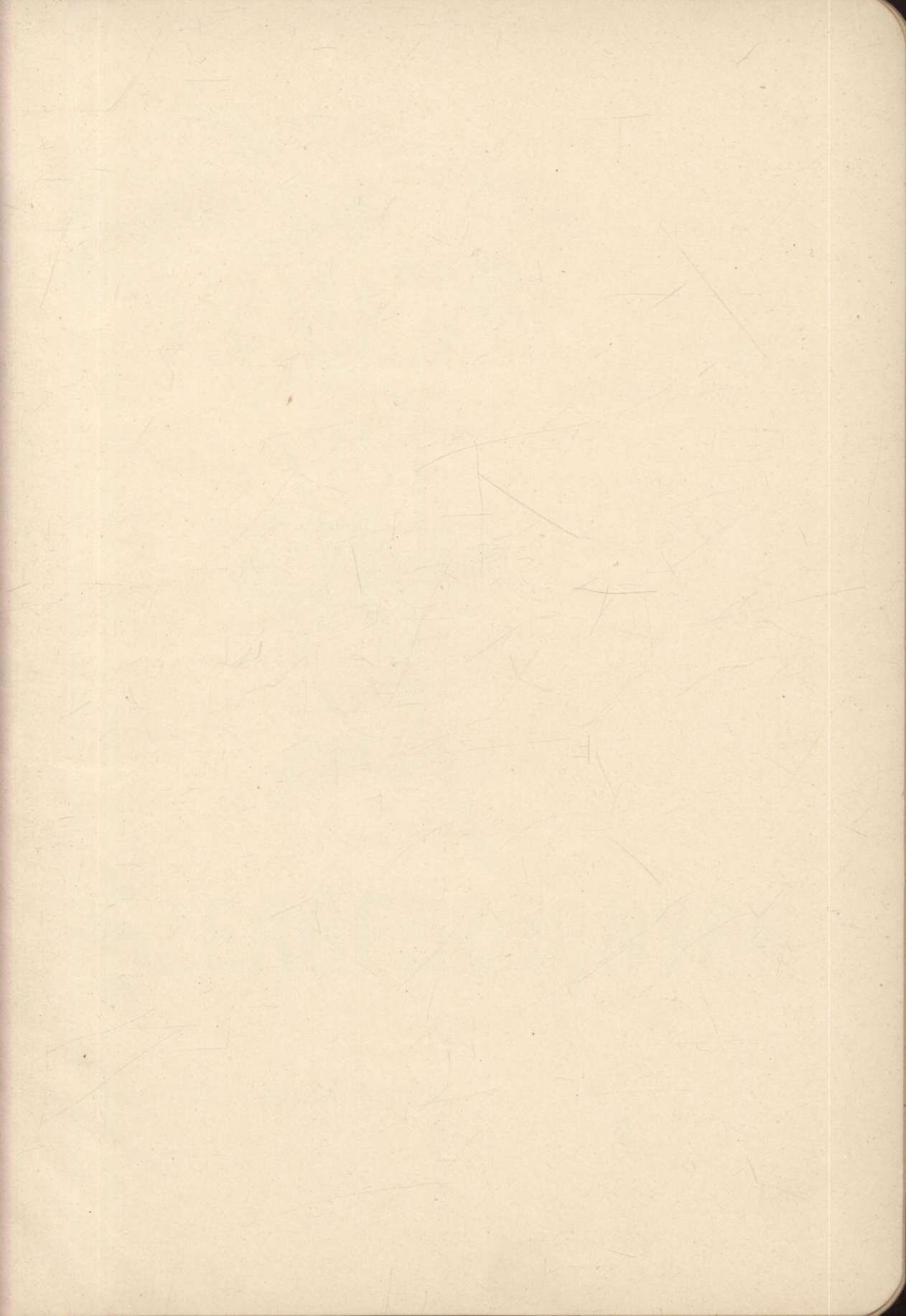

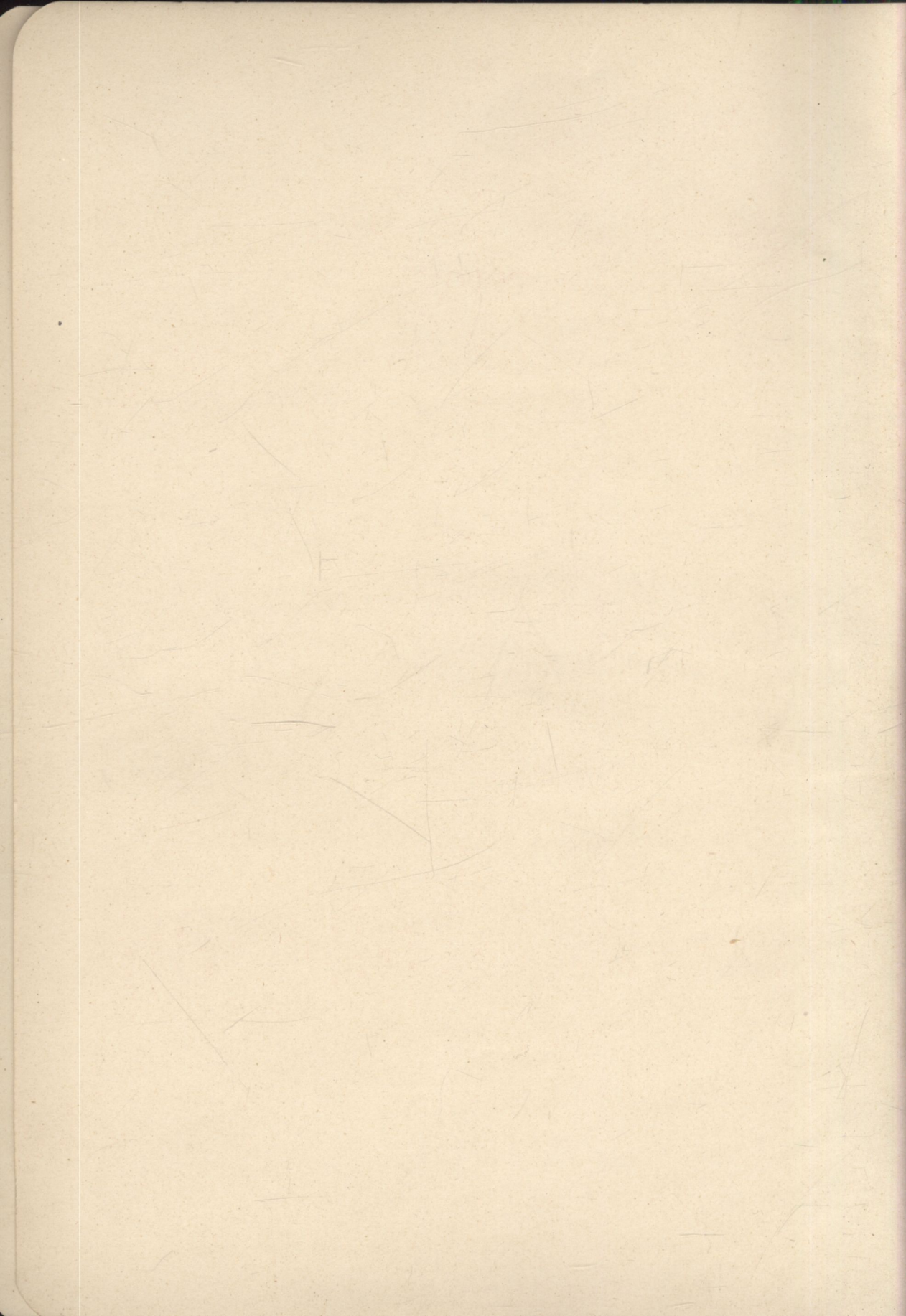

* ANKÁDÉ *
DOBAY MARISKA

SZERÁFSZÁRNYAK

A SZT. FERENC HIRDŐKE KIADÁSA.

* ANKÁNE *
DOBAYMARISKA

SZERÁFSZÁRNYAK

A SZT. FERENC HIRDÖKE KIADÁSA.

68177

Mindig részvétellel nézem a szárnyaszegett madárkát. Olyan szánalomra méltó a szegény kis állatka, amint erőlködik, hogy fölszállhasson. Megfeszíti szegényke minden kis erejét, hogy újra a levegő ura legyen, — de nem lehet. Szomoru sorsa odaköti a földhöz.

Igazán szomoru e sors, mert a madárnak élete az, hogy vígan szelje a levegőt. Életeleme a szédítő magas, és nem a száraz, durva göröngy rabszolgasága.

Nekünk is vannak szárnyaink a költészetben, művészetben és tudásban. Ezeknek fejlettségét és fontos szerepét a lelkek életében — elismerjük. Irodalom, művészet és tudomány ma óriási nagyhatalom.

És az emberek mégis erőtlenek. Nézzünk körül, s meglátjuk, hogy milyen sok a vergődő, szárnyaszegett madár.

Pedig vannak szárnyaink. De mikor úgy megnyírbálja azokat az ellenséges kéz, s annyíra rájuk rakódik a szennynek és salaknak minden lenyűgöző terhe. Nem csoda, ha repülni nem tudunk.

Az irodalom, művészet és tudomány azért nem emelik az embert, mert maguk is senyvedt szervek, erőtlen tényezők. A forrás, melyből fakadnak, megmérgezett; vize nem életerőt kölcsönöz, hanem kóros satnyulást.

A hit, remény és szeretet talajából, az isteni szépségek mezején fakad az üdítő forrás: az élet vize. Irodalom, művészet

és tudomány, ha ebből táplálkozik, nem a porba sujt, hanem a szédítő magasba emel. Közel az Istenhez.

Egyszerre észrevevessük, hogy szárnyaink nőnek, s vígan hasítjuk a légürt. Mindíg magasban leszünk, mint a szeráf, s ha le is szállunk a földre, csak rövid időre maradunk ott. Akkor is csak azért, hogy segítsük és fölmelengessük azokat, a kiknek nincsenek szárnyaik,

Ennek a vergődő, fázós és nyomorgó embernek igazán szüksége van szeráfszárnyakra.

Szent Ferenc atyánk szeráfi élete megtanít, hogy megszerezzük e szárnyakat. Ennek a kis kötetnek minden sorát, ez az élet ihlette. Szolgáljon a szépülni vágyó lelkek igaz gyönyörére!

Kolozsvárt, 1907. december hó.

P. TREFÁN LEONÁRD,

a „Szent Ferenc Hírnöke“ szerkesztője.

SZENT FERENC
LEGENDÁS KÖNYVE.

D. S.

„Világított az Isten templo-
mában, mint a delelő
nap.“

(Bölcsesség könyve.)

I.

Alkony felé volt már, a szürkülő égről
 Búcsucsókot hintett a nap végsugára,
 Lassan-lassan kigyult odafönn a csillag —
 Idelenn pedig az apró fénybogárka.
 Pihenni tért minden kihalt lett a tájék —
 Csak egy fáradt vándor ballagott még rajta ;
 Umbria szegénye, — ki az égre nézett,
 Mig a föld harcain járt a gondolatja.

Elcsigázva haladt, lába alig birta —
 Végtére lerogyott az útnak porába,
 S tenger keserűség könnye gyűlt szemébe,
 Mely világot lövelt sötét bánatába :
 Láta, hogyan rohan vesztébe az ember,
 Hiába akar ő segíteni rajta,
 Hiszen azok között nincsen, aki értse —
 Féltő, intő szavát nincs, aki meghallja.

— Feje fölött susog a langy esti szellő,
 Csókot nyomva lágyan a zöldelő ágra,
 Melynek lombja között éjjeli tanyát vert
 A sok dalban fáradt, csicsergő madárka —
 S a mint nézi őket, láng gyúl a szemébe,
 Lelke mélységéből egy gondolat kél fel ;
 Hogy az ember helyett, ki nem hallgat rája —
 Őket emelje föl lángszeretetével.

S szóra nyílik ajka: Dicsérjétek Istent,
 Legyen a dalotok imádságos hála,
 És a merre elhat, varázsoljon derút
 A gondokban fáradt emberek arcára.
 Legyen a dalotok üzenet a mennyből,
 Visszfénye, sugára fenső világoknak,
 Mitől a kopár föld, a földrehullt lelkek
 Életet merítnek, élettüzet fognak.

És megáldva őket a kereszt jelével,
 Útnak indította szerte a világba,
 S amerre csak mentek, amerre csak szálltak,
 Visszhangzott daluktól a világ négy tája.
 És a dal varázsa a borús lelkeknek
 Megváltó derűjét, hitét visszaadja:
 Mert mindenik dalos szent Ferenc lelkének
 Egy-egy fölemelő, zengő — gondolatja . . .

* * *

Alkonyodik újra, az úttalan úton —
 Elfáradtan ballag Assisi nagy szentje,
 Messze földről jövet leül az útszélre,
 Hogy a virágokat a porból fölszedje.
 Verejtékes arcát két kezébe hajtva,
 Azon gondolkozik: hogy az erény sorsa —
 Miként a virágé, az útszélre vetve
 S ott is kíméletlen a porba típorva.

Eltíport virágnak illatja nem száll föl,
 Mert a szennyes göröngy azt lekötve tartja.

— S az erénnyel mi lessz? Fölhat-e az égig?
 Nagy lelkének ez most minden gondolatja.
 — Amint gondolkozik, feje fölött lágyan,
 Csengve szólal meg a madarak danája —
 S megtelik csordultig érzéssel a lelke,
 Amelytől a derü visszatér arcára.

És elszáll a bánat, mely lelkén borongott,
 És attól a fénytől kigyúlnak az árnyak,
 Melyek a kételynek sötét éjjeléből —
 Lelkünk megejteni a nyomunkban járnak.
 És e dalok szárnyán lelke égbe szállott,
 Melynek örök fénye földre szállt szavára —
 És a koldusrongyot — gloriába vonta
 Égbe szállt lelkének — visszavert sugára . . .

II.

Asszisi utcáit koldulva bejárja,
 És fillért kér attól, akinek nincs kincse —
 Hísz ő reá bizta az ég-föld királya,
 Hogy megrongált házát újra fölépítse.
 De ő neki nincsen, ő koldus, ő szegény,
 Adjon, akinek a jó Isten is adott —
 És könnyek csillognak két éjsötét szemén,
 Látva a szívtelen szegényt és gazdagot.

Egy-egy fillérkét is alig vetnek oda,
 Hanem a szitokból kijut neki szépen.
 Hiszen csak egy bolond, ki tehetne róla,
 Hogyha ütlegel kap alamizsnaképen?
 Amelyet, mint a jót mosolyogva fogad
 És mennyei öröm sugárzik arcárúl —
 — Mikor a lárma egy kissé távolabb
 A gazdag Bernárdone ajtaja kitérül.

„Mi zaj van itt — kérdi — honnan ez a lárma?
 Nem hallhattam tovább, megtudni kijöttem.“
 — Egy bolondot ütnek, annak rovására
 Mulatnak úgy uram! — felelik rá többen.
 — Próbáltam védeni azt a nyomorultat,
 Szól egy hang — de magam nem segíthettem meg,
 Pedig menekvésre nem talál ő utat,
 Olyan tehetetlen, akárcsak egy gyermek.

„Menjünk tehát együtt — szól a gazdag ember —
 Akinek szíve van, az mind jöjjön velem,
 Hisz az a nyomorult nyugodalmat nem lel,
 Nem tud védekezni a sokaság ellen.
 Hej! Félre az útból! Mít műveltek itten?
 Korbáccsal verlek szét, hitvány, jött-ment népje,
 Akarjátok, hogy az igazságos Isten
 Hatalmas ostorát tőreátok mérje?

De többet nem mondhat, elcsuklik a hangja,
 S az arca egyszerre fakó lesz — elkékül,
 És a szegény koldus térdére roskadva
 Felkiált: „Oh atyám!” — míg köny hull szeméből —
 — A körülte állók elosonnak lassan
 A gazdag Bernárdone haragjától félve,
 Aki rájuk se néz, de szava megharsan,
 Míg ádáz gyűlölet lobog a szemébe:

„Légy átkozott, ember, aki fiam voltál,
 S megszűntél az lenni e pillanat óta —
 Aki nevemre ily gyalázatot hoztál,
 Amelyet lemosni nem fog semmi róla!
 Takarodjál innen, ne lássalak többet!
 S ne mondd, hogy fiam vagy, mert nem vagyok atyád,
 Szakadjon meg minden kapocs köztem-közted“ —
 Kiáltja — messziről hallatva még szavát.

Szent Ferenc csak néz, néz, könnyes a pillája —
 És meglát egy koldust ott az utcaszélén,
 S a bámész tömeget otthagya magára,
 A szegény emberhez járul ilyenképen:

III.

Felhőző napsugár a ködpalástját bontogatja,
Míg a széltől inog, hajlik a fák sötét lombozatja,
Míntha búcsut intene —
S fönn az égen tarka felhő megnyugszik egy pillanatra,
Míg a patak síma tükre rózsás képét megmutatja —
Aztán tova megy vele.

Harmatos az egész táj még, de ím, jön a nap sugára,
Amelyet a kicsiny virág szerelmesen csókra várva —
Minden reggel újra vár —
S amíg illatot lehelve imát mond az ég urához,
Addig a fák lombja között dalos ajkkal neki áldoz
Himnusz zengve a madár.

„Oh be szép, be szép az élet! — Sóhaj száll a légen által —
Ugy lekötve tartja lelkem édes-bűvös varázsával,
Hogy a kéjtől megremeg . . .“
Szól Asszíszi szent szegénye imádságát abba hagyva,
S azon mereng: mit regélhet a kis patak üde habja
És a szomjas rengeteg?

S gyönyörített szemmel néz szét: milyen jó is élni itten,
Minden örül az életnek, minden vigad — boldog Isten
Dicséretet mond neked —
S az én ajkam szótalan ma, én nem értek semmit abból,
Kis madárka — a lelkembe bárhogyan is belemarkol
Gyönyörteli éneked.

Nagy messziről fölhat hozzá az életnek vig lármája,
 Gondolkozik, míg az a hang szívét-lelkét általjárja
 Csábítóan, melegen —

— De im, mit lát maga előtt? — virággal a két kezében
 Előtte egy ifjú férfi (mintha látta volna régen)
 — Mosolyogva megjelen.

És megszólal: „légy üdvöz hát! Im virágot hoztam néked
 Tudva, hogy bár útaba van — te azt soha le nem téped,
 Mert illatát élvezed —“

Pedig mi az? Tova száll el hogyha egy kis szellő támad
 Oda lessz az, anélkül, hogy betöltené szomju vágyad;
 Neked a kín — élvezet!

Pedig nincs az helyesen úgy — tekints szét a puszta tájon —
 Nem azt mondja néma ajkkal minden minden: „élni vágyom
 Amíg tart a kikelet —“
 — S mit ér hogyha elvonulva a világtól — szörcsuhádban —
 Itt élsz örök szenvedésben, olthatatlan szomjuságban,
 Melynek kínja jár — veled.

Nézd amott a túskebokrot, azon a szem meg nem pihen,
 Míg a patak üde habja, lomb, virágszál, minden, minden
 Élvezetre, kéjre ínt.

Szedd csokorba a virágot, szakítsd le míg elhervadna
 S ha letéped — derüs arcod, mint napsugár éltet adva
 Bimbót fakaszt majd megint.

Míg ha nem hallgatsz szavamra akkor mindhiába éltél,
 Mert amikért kinzod magad nem egyebek puszta képnél,
 Mit kifest a képzelet;

Mert nem egyéb az eszményed mint a délibáb sugára,
Mely tündéri tájak képét rajzolgatja a pusztára
S te valónak képzeled.

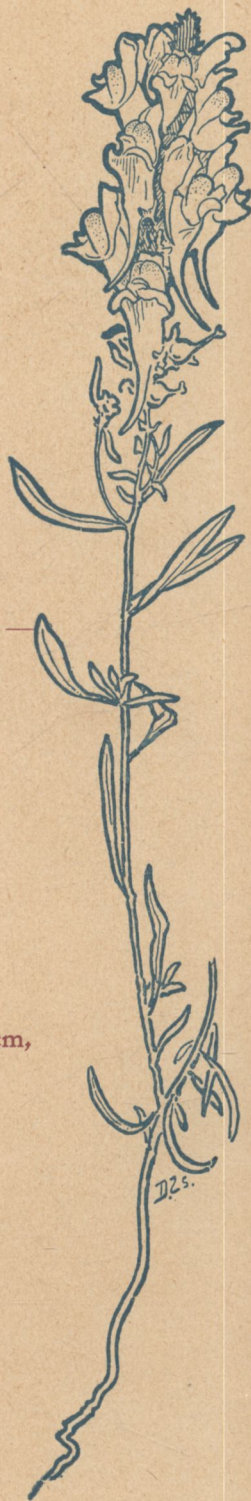
Megrendülve hallgatja ezt Assziszínek szent szegénye
S minthogyha egy pillanatra köd borúlna a lelkére:
Tétovázva széttelint.

Nagy messziről hallik hozzá a városnak vig lármája
És ez a hang szívét, lelkét olyan fájón általjárja,
Hogy — a régi lessz megint.

Mert a világ vidám zaja szánalmat kelt a szívében,
Hogy e láрма vérforraló vágyat ébreszt majd a népben —
Mit a gonosz lélek szül —
Kinek gonosz kezei rá virágot és vágyat szórnak —
De virági illatától — szenvedésnek fájdalomnak
Forrásához menekül.

Egy viruló tövisbokor állott éppen ő előtte,
Mikor a csáb, a kísértés lidércfénye előntötte:
S rátérdepelt hirtelen.
És a sebek látására im eltűnt a gonosz szellem,
Mert tudta, hogy a sebekben a hit drága gyöngye terem,
Amely megvált ide lenn.

S a virágok miket hozott, elhervadtan, széjjel szórva
Ott heverték a szent atya lábainál lenn a porba,
De nem látta azokat —
Hisz a lelki szemével szebb világot látott — nézett:
Üdvötadó vércsöppeket mit a fájó tüske tépett,
— Piros vérvirágokat. —

És mindenik vércseppjéből, mely csapást mért a gonoszra
Lelki öröm — virág támad — egy-egy tuskementes rózsza,
Mint sok század megcsodál,
Mert a hősi lemondásnak fájdalmából öröm léssen —
S minden vágyunk ezen egyben valósággá lesz egészen
Ezen rózsabokornál.

Felhőző napsugára ködpalástját bontogatja,
Míg a széltől inog, hajlong a fák sötét lombozatja
Mintha neki intene —
És a szomjas erdő alján áll Asszíszi szent szegénye
És lelkéből árad szét a viruló föld életfénye,
Mely égbeszáll — övele . . .

IV.

Egyetlen csillag nem világít még
 Bár éj borúl a tájra —
 S a Tó vizére ráereszkedik
 A köd szürke homálya.
 Az ingoványos folyó part mentén,
 Ahol élők nem járnak;
 Két szelíd szerzetes megy az Istent
 Hirdetni a világnak.

Koromsötét van. Utat nem lelve
 Bolyonganak az éjben —
 Útjokban itt, ott egy egy láng kigyúl
 S ég halaványan — kéken.
 Libeg lobog, majd ímbolyogva jár
 Nyugtót seholse lelve,
 Mint a pokolban sínylődve élő
 Elkárhozottak lelke.

Az éjbogár is útrakelve száll
 A hűvös éji légtérben —
 Zümmögve, döngve elsuhan — röpköd —
 E lelkek szavaképpen,
 Majd csönd lesz, csak a folyó árja
 Zajong zúgva, zokogva —
 És rabláncát, a sötét partokat
 Vak dühvel ostromolja.

„Jó atyám — szól most az egyik vándor —
 A nagy Istenre kérlek,

Imádkozzál, hogy legyen vége már
 E kísértő veszélynek,
 Mely előttünk jár, és mégis ott van
 A lépteink nyomában,
 Pedig a célunk olyan messze még
 S előttünk pusztaság van. —“

„Oh Leo testvér — felel a másik
 — Föltekintve az égre —
 Ha úgy akarja Isten, az ének
 Elszáll e vak sötétje —
 Vagy égi sugárt küld le minékünk
 És útunk megmutatja,
 Ha bizunk benne el nem hagy soha
 A mindenségnek Atyja.“ —

Alig végezi szavát egyszerre
 Kigyúl a sötét éjjel —
 Mire a sok imbolygó tűznyelv
 Ijedten rebben széjjel —
 S félelmébe az ingoványban
 Önnön sírját megássa,
 Amelynek szennyes, bűzös sara volt
 Mindenkoron lakása.

S terjedt a sugár a kihalt tájon
 Megjelölve az utat,
 Amelyen a két elfáradt vándor
 Biztos céljához juthat —
 És szól Leo : „A hálámnak Uram
 Nem lelek földi szókat —“
 És a szent atya csak nézte, nézte
 — S szótlanul térdre roskadt . . .

— Oh küldj egy sugarat a sugaras égből,
 Mely bevilágítson lelkem éjjelébe :
 Hogy az a lelkemnek vigasztalást hozva —
 Oda a fény, derü újra költözzék be. —
 — S amint ezt hangtalan ajkkal elsohajtja
 Egyszerre nesz támad —
 Megpillantja aztán a feléje lengő
 Fehér angyalszárnyat :
 Egy hófehér alak gloriába vonva —
 — Fényesebben, mint az égi nap mosolya —
 Píci hegedűvel fönn lebeg a légben
 Nem tudja a nagy szent alszik-e vagy ébren? —
 S olyan csodás zenét zengenek a húrok
 Hogy a boldogságra örömré az túlsok. —
 Szent Ferenc hallgatja elragadtatással
 Nem tud, nem lát semmit, nem törődik mással
 Az a csodás érzés, mely lelkébe szálla
 Hangot ad ajkára.

* * *

— Mindenható Uram, e mindenség atyja :
 Ajkunk méltatlanul nevedet sohajtja :
 Tied a tisztelet, dicsőség, dicséret —
 Téged illet áldás egyedül csak téged !
 Áldjon, magasztaljon, szeretettől égjen :
 Én édes enyéim, sok édes testvérem,
 Kik neved óhajtják — mig neved dicsérem :
 Ez a világosság, nappal fényes napja,
 Kik világosságát — Uram — tőled kapja ;
 Ragyogó jelképed, mert abban az élet,
 Mely irgalmad nélkül nem halhat, nem élhet.

S az éj fényes holdja — csillagtengerében —
Virrasztó testvérim, — míg virrasztok ébren :
A szépségnek, fénynek égi alkotása,
Végtelen szépséged kontúr földi mása.
Áldjon, magasztaljon áldáshozó felhő —
Míg az océánból a szél szárnyán feljő.
A levegőtenger, — éltünk szavaképen, —
Zivataros ború fekete éjfélben ;
A mennyei derű, mely átjár, átéget :
Amikkel fenntartod a nagy mindenséget.
A tiszta, hasznos víz, az alázat képe,
A tűz lángja, melylyel lángot szórsz az éjbe,
Míg hatalmas erő mosolyog lángjából —
Anyánkra, a földre, ki a síríg ápol, —
Gyümölcsöt, virágot, erdőt természet nekünk —
A mi vigasztalónk, a mi menedékünk.
És minden kis rögje, minden kis fűszála
Földreszállt jóságod, megtestesült hála.
Áldjon, magasztaljon a szerető lélek,
Ki megbocsát érted az — ellenségének,
S szeretetből eltűr sok viszontagságot,
Mindent ami rajta vérző sebet vágott. —
Téged dicsőítsen, egyedül csak téged :
Az ember, a világ, a halál az élet.
A halál, az élet ujjászületése, —
Kit a földre küldtél, hogy szívünkbe vesse :
A múlandóságot, minden ember sorsát —
És a halál éjje csak fényt, lángot szór rád.
A bűn büntetése, az erény jutalma :
Az a halál fénye a halál hatalma.
Csak Téged dicsér az, egyedül csak téged
— Szerelmes nővérem — a halál — az élet . . .

Hálát adjon neked, téged dicsőítsen —
Minden teremtményed, minden, minden . . .
Én édes enyéim, mind ezen testvérem
Kik neved sohajtják — míg neved dicsérem . . .“

* * *

Boldogság szólt ajkán, öröm, vágy és hála,
Mít a szeretet csalt a szent ajakára,
— És míg égbehatol himnusza, imája
— Bámulattal tekint az angyal reája . . .

VI.

— Borús a mennybolt: fehér hóleplet
Tereget végig a kihalt tájon —
Szemfedőnek a halott világra,
Mít a vész sirat szomorún fájón.
Majd keservében a fák galjait
Cibálja, szórja a hómezőre —
És végig száguld a kihalt tájon:
Örült rohamban — hajrá előre!

Bús hollócsapat szálldogál szárnyán
Föl-le kerengve, ahogy akarja —
Égig emeli, a földre sújtja
A tél fagyasztó, hideg viharja,
Mely a világot megdermesztette
S annyi életnek lett kora sírja —
És most keserve azt az életet
Mind visszakéri, mind visszasírja.

* * *

A hóborított úttalan-úton —
Két alak dacol viharral, vésszel,
Míg könnyes szemmel nézik a várost,
Mely lassan-lassan az éjbe vész el.
Nagy messzi útra indultak ketten:
Assisi szentje és hű testvére —
Mitsém gondolva a szenvedésre
Csak a megváltott lelkek üdvére.

— Óh Leó testvér, szól szent Ferenc szava,
 Amint havat szór a szél szemébe —
 Ha minden testvér egy-egy szent volna
 Nem az az igaz boldogság képe.
 Hogyha bénákat gyógyítanának
 És halottakat ébresztenének —
 Sátánt üznének egyetlen szóval:
 Nem ez a telje a szív örömeinek.

Ha minden nyelven tudnának szólni
 És túltennének minden tudáson —
 Úgy, hogy közülök mind valamennyi
 A szívekbe — a jövőbe lásson. —
 Ha az angyalok nyelvét beszélnek
 S tudnák titkait ezen életnek
 Óh Leó, tudd meg nem ez az igaz
 Öröm, boldogság, mit elérhetnek. —

— És Leó testvér szótlan hallgatta
 Mi lesz vége a szent szavainak —
 S nem győzve várni, amíg megszólal —
 Az ő ajkai ily szókra nyílnak:
 „Jó atyám, mondd meg az Úr nevében
 Mi a valódi boldogság, öröm . . . ?
 Nagyon szeretném megtudni tőled
 Mert fejem rajta hiába töröm.“

— „Ha célhoz érünk éhezve, fázva
 És bebocsátást kérünk a portán —
 S a kapus durván reánk kiált majd —
 Goromba hangon ezeket mondván:

Mit kerestek itt, és kik vagytok ti?
 — S felelünk rája a testvéreid.
 S ő hazugoknak, csalóknak tartva
 Féelmes szóval majd elúz, elszid.

S ha újra kérnök, hogy bábocsásson
 Földre tiporna roppant ereje —
 S annyi kín után még volna erőnk,
 Hogy szívünk mindezt békén viselje.
 És megbocsássuk a bántalmakat, —
 Ez a valódi boldogság képe —
 Míkor az égnek öröme száll le
 A megbocsátó vérző szívébe —“

Szavát elkapja a tél viharja
 És sirva, nyögve messze kiáltja.
 És betakarja megdermedt testük
 A hózivatar fehér palástja.
 Derüs szemükbe könnycseppet sajtol
 A vész, — az élet korai sírja,
 Melynek keserve azt az életet
 Mínd visszakéri, mínd visszasírja . . .

VII.

Elpíhent a csata, csönd van a vidéken,
 Hol a vér patakzott nem is olyan régen.
 Csak a tenger mélye a tenger hulláma
 Morajlik, míg ott is elhal majd a lárma,
 De akkor is zúg még ha nyugalomra tér,
 Amig kibeszéli a csata rémségit —
 Fű, fa, ér . . .

Assisi szegénye tenger partja mellett,
 Lelkében átéli az egész küzdelmet :
 Látja a sok rendet, mit a halál vágott,
 Azt a rombadöntött pusztuló országot,
 S eltemeti arcát aszott két kezébe,
 De lelkébe ott van a pusztulás képe —
 A lelkével lát ő, a szívével érez,
 S a nyomorúltakat szorítja szívéhez —
 Bár csak képzeletben. — És érzi és hallja
 Ott cseng fülében a legyőzöttek jajja —
 Kik szabadulásért tekintenek az égre,
 Hogy a vérontásnak legyen már határa
 Legyen egyszer vége !
 S amint ő ezt hallja, amint ő ezt látja :
 Egy gondolat támad gondterhes agyába ;
 Hátha engem küldött az Úr ezen népnek
 Szabadítására ?

* * *

Az arab táborban nagyon vígan vannak,
 Ünnepet szentelnek a nagy diadalnak.
 Ma még ők a győzők, holnap tán az ellen —
 S Mohamed népe kell rabigát viseljen!
 De nem! Inkább meghal ott a csatatéren,
 Mert úgy befogadja a hetedik éden.
 — Mostan, legelőször — oly sok idő múltán
 Elhozott nőivel mulatoz a szultán.
 — De nincsen is párja Halíla szemének
 Nincsen oly csillaga a sugaras égnek. —
 És nem olyan édes a bülbül danája,
 Mint a szép Aisah csengő kacagása.
 — S milyen üde, rózsás az Eminha arca . . .
 A nagy szultán szeme úgy elmereng rajta.
 És a többi mind mind egy-egy édes hűri,
 Aki földre szállott,
 Hogy bűvös édenre varázsolja ezt a
 Gondterhes világot.
 — De mi az? Egyszerre halk kopogás zaja
 A nagy úr nyugalmát durván megzavarja:
 Valami baj van tán? — és egy intésére
 A szép odalíszkok elvonóznak félre.
 Mert a szultán kedvelt hölgyei arcára
 Rá nem tekinthet más férfiszem sugára.
 — De ím a sátorban függönye szétleben —
 És belép egy alak sötét, durva mezben
 S fejét köszöntésül könnyedén meghajtva
 Vakmerően ilyen szóra nyílik ajka:
 „Eljöttem tehozzád arabok szultánja
 Az Isten nevébe —
 Kí neked — általam — a szemedre hányja
 Azt a nyomort, melyet rázúdítasz e népre.

Kí adott hatalmat élet s halál fölött
 Rendelkezni neked?
 Hogy a sors könyvébe a sorok közé még
 Vérrel írd be neved.
 Mondd, leszel-e apja azon sok árvának,
 Akiknek apáit mind mind leöletted?
 S hallva az özvegyek panaszos sírását
 Nyugton hagy-e lelked?
 „— Elég, elég, hitvány, vakmerő gyaurja
 Vagy összetiporlak mint egy szennyes férget,
 Mely a rögöt túrja.
 Porba omoljon ki színem elé járúl!“
 — És gloriás derű ragyog a szultánra
 Szent Ferenc arcárúl
 — Határtalan harag villáma cikázik —
 A nagy úr szemébe,
 Midőn intésére a földig hajolva
 Egy eunuch lép be.
 — „Bakót, bakót elő —“ Az ott terem menten.
 „Itt a gyaur kutya üssed le a fejét
 Hadd gyönyörködtessen!“
 „— Uram — nem, én félek — nem nyúlhatok hozzá
 Hísz a korán tiltja — fejét ne üssük le —
 Kegyelmes, hős szultán, eszelős ez ember
 Nem hozna szerencsét győző fegyverünkre!“
 — Elfakúl e szóra a nagy szultán arca
 S babonásan félve mondja a bakónak:
 „Hagyj „ezzel“ magamra“ —
 „Ki vagy, mi vagy mond hát?“ így kezdí a nagyúr
 Feleletet várva:
 „A legnagyobb Úrnak vagyok én óh uram
 Legkisebb szolgája.“

„És ki a te urad, hogy nála kiválóbb
 E világon nincsen?”
 S fejét áhítattal meghajtva szól Ferenc
 — „Az egy, igaz Isten.
 Az az Isten aki jutalmat ad annak
 Kinek jótettei hozzája fölhatnak.
 De megveri százszor, de lesújt a bűnre —
 És nem lesz oly zsarnok, ki megmenekülne —
 Megver tégedet is az az Isten érzem —
 Hogyha még tovább is sanyargatod népem . . .“

* * *

Újra zaj hallatszik. Honnan van a lárma?
 Szól a parancs: „Rögtön nézzenek utána“
 Be is lép egy vitéz kevés idő múlva
 A nagy szultán előtt földig leborúlva.
 — „Én hatalmas Uram, győzhetetlen szultán . . .
 „Gyorsan a dologra — mond a nagyúr kurtán —
 Mi zaj van odakinn? Az a lárma honnan?“
 S feleli a vitéz „Én uram — halott van —
 A csatátért magam mindenütt megjártam,
 Mikor e halottra — fiadra találtam.
 Allah legyen vele — ez az én kérésem
 S fogadja keblébe a hetedik éden . . .“
 — Nem felel a szultán, csak bámúl, csak bámúl,
 Mérhetetlen bánat tükrözik arcárúl
 Hiába a vigasz, beszélhetnek tőle
 Szíve majd megszakad, s mégse pereg könnye
 A mikor szent Ferenc e fájdalmat látja
 Odalép hozzája.

— „Látod uram — így szól — Isten keze rajtad
Hogy ez így legyen azt tenmagad akartad.
Hánynak vetted el te apját, férjét, fiát?
És azoknak — mondd hát — vigasztalást ki ad?
— Az az Isten kinek sujtó keze rajtad
Meg is vigasztalhat!
Ne hívjad hát ki az Úr haragját újra —
Hogy majd ostorával az ártatlant sújtsa :
Vezesd vissza néped a te szép hazádba,
Hogy ne legyen annyi elhagyatott árva —
Hisz azt a fájdalmat, amely tört forgatott
Szived közepében —
Ki tudja hogy hányan érzik így éppen ?“ —
A szultán csak néz, néz, fájdalommal telve,
Majd zokogva borúl reá szent Ferencre,
S elcsuklik a hangja :
— „Legyen ahogy a te Istened akarja . . .“ !

VIII.

Rózsaszín arccal —
 Közelg a hajnal.
 S a szürke égen
 Elalszik szépen,
 A csillag fénye,
 Míg a vak éjre
 Nevetve száll —
 Mind több sugár —
 S az árny csak küzd a fénynyel egyre,
 Mígnem az egész tájon szerte
 Az árny szalad . . .
 Amit látva a pajkos szél
 Föl-föl kacag.
 S ott fönn az égen
 Bíbros fényben —
 Apró felhőcskék szállnak . . . szállnak . . .
 Minthogyha ők volnának
 Hirnökei a napnak,
 Mít Alverno kopár sziklái
 Még eltakarnak.
 — Be szép a föld, be szép az élet!
 És van aki megse látja —
 Alverno kopár bércei közt,
 Mintha a Golgothán járna —
 Szomorú arccal, könnyes szemmel,
 Halad egy szerzetes tova,

Majd megáll és unottan néz szét
 A tekintete tétova :
 Mig egy ponton megnyugszik végre
 Hogy áhítattal néz az égre.
 S elmélkedik a meggyalázott —
 Megcsúfolt Isten mély fájdalomán :
 És az a kin, mit lelke érez
 Ott van az arcán . . .

II.

A szél kacag . . .
 Majd belekap
 Egy-egy fának az üstökébe
 S tovább szalad —
 Ha azt megtépte,
 Aztán csend lesz
 A szél elalszik
 S a fáknak lombja
 Halkan susog —
 Egymásra ráhajólva —
 De hallga ! — mi égi hang ez ily közel ?
 A szerzetes reá bámúlva figyel :

* * *

Ki földi kincsre sohase vágytál
 S a pompát megvetéd —
 Im gazdaggá tesz e lemondásért
 A nagy ég.
 S aki érted a keresztfán meghált
 Jelélül hogy szeret :
 Tereád adja szent testéről a
 Sebeket . . .

* * *

— És itt a földön hálaimát mond
A szegénység atyja assisíi Ferenc —
S bár nincsen kincse mégis úgy érzi
Hogy leggazdagabb ide lenn . . .

Kít elborít könnyel
 E bánat: — a hála.
 Ki elhaló hangon kéri vigyék őt el
 Porciunkulára,
 Hol annyiszor hozott égi üzenetet
 A napnak sugára . . .

* * *

— A fájdalomnak súlya földre nyom
 — Tördeli a szót a frater Leon —
 — Csítt, csöndesen, ne bántsa őt e szó —
 Alig hallhatón sugja Masseo —
 Még piheg, még él, még itt van velünk
 Ne tudja meg ha el is csüggedünk!
 — Elborúl egy percre
 A szent atya arca
 Mi van körülötte
 Nem látja, de hallja —
 És a fájdalmat érti, érezi —
 A válasz éppen úgy fáj önekí.
 És egy gondolat fut át az agyán:
 Mi lesz belőlük ha én itt hagyám?
 — De im lelkében
 Csodás fény támad,
 Amely elüzi
 Azt a sok árnyat —
 És a jövőbe ragyog, világol —
 S vértanúk, szentek bontakoznak ki
 Abból az árnyból:
 Látja az első szent vértanúnkat
 A szent hősi vért,

Mely fiainak szívéből ömlik
Eszményeiért.

— A jövőt látja :

Hogy jönnek rendre, egymás nyomába

— Ez itt Antal, a szegények atyja,

Ki a szenvedőt sírni nem hagyja,

S könnyét letörli.

Aztán a többi . . .

Az ott a nagy szent : Bonaventura

Ő a tudomány szaván tanítja,

Hogy ki az Isten, ki a menny Ura.

— Amott jön Dans Skót, a szűz anyának

Hős katonája,

Ki fenn hirdeti, hogy nem érte Őt —

Az eredeti bűnnek homálya.

Kapisztrán János harc viharában

Keresztet hordoz erős kezébe,

Mitől erőt nyer magyar hazája,

Mitől megremeg Mohamed népe.

És jön a többi lassan sorjába —

De testvéreinek halk zokogása

A látomásból lelkét fölrázza.

Ne sirjatok hát, így feddi halkán

Nem halok én meg, mert halál nincsen —

És viszontlátjuk egymást újra

Addig veletek marad az — Isten . . .

* * *

Ködszerü árnyak

Suhanva szállnak . . .

S a halvány égen

Borús sötéten

Illan a felhő,
A lenge szellő
Pajkosan hajtja
Messze nyugatra,
Honnan a tájra visszatekint még
A leáldozó nap aranysugára :
S gloriát von a dicsőült szentnek
Fakó arcára.
Nem is volt akkor
Már élet abba :
Átszállt, átolvadt a nagy szent lelke
A fénybe, napba —
És itt él köztünk mint égi eszme :
Eszmék forrása,
Mint a világot betöltő napnak
Fényesebb mása :
És életének nem leszen vége —
És soha sincsen :
— Mert erőt vett ő a gazdagságon
A földi kincsen . . .

A „SZERÁF“ — NYOMÁBAN.

MEMENTO MORI.

Szomorú őszi nap süt ránk
Mitől le hull a fa lombja
Valami gyászos sejtelem
A földre húzza, levonja :
— Memento mori !

A virág kelyhe halavány,
A harmatcsepp is ráfagyott :
A közeledő ősz jöttén
Az egész táj bús — elhagyott —
— Memento mori !

Fájdalmas szívvel nézek szét
A pusztulásnak mezején ;
Mért nincs erő, mely erőt vesz
Az elmulásnak erején ?
— Memento mori !

De földerit im az a kéz,
Mely annyi éltet sirba ás ;
A sok virág mit létre hoz
A tavasszal e hervadás . . .
— Memento mori !

FÖLTÁMADUNK.

A tavasznak napsugára
Virulást hoz a határra —
Önnön hevét oltja másba
Éltet olt a rothadásba.
— Föltámadunk !

A tavasznak virulása —
 A hitnek, a szívnek mása,
 Ott is leszen élet másból:
 Az egykori hervadásból:
 — Föltámadunk!

S az útszéli kereszt alatt
 Könnyeimből virág fakadt.
 S örömmel néz az Úr rája:
 Kihajtott a — keresztfája:
 — Föltámadunk!

II.

Föltámadunk óh érzem, érzem:
 — Erőt veszek a csüggedésen.
 És borús szívem hitsugára
 Gloriát szór a — keresztfára.

S szívem a szennytől megtisztulva
 Virágözönbe borúl újra —
 És legyőzvé a földi részem:
 Hogy föltámadtál — érzem . . . érzem . . .

MEGNYUGVÁS.

El nem mondom senkinek én,
 Ha bú van e szív rejtekén,
 Ugyis tudom az emberek
 Mindhiába, — nem értenek.

Hozzád jövök én Istenem
S enyhül a búm úgy érezem —
S mig epedek teutánad:
Imádság lesz minden bánat . . .

„DEUS MEUS ET OMNIA!“

Te vagy az én egész világom,
Szívem csak érted ég, hevül —
Szeretlek, mint senkit e földön
Szeretlek véghetelenül.
Szívem miként a vulkán keble
Csak egyre lángol szüntelen —
De érted lobog minden lángja
Éltemnek édes boldogsága,
Istenem, óh én mindenem!

E gyarló földi vándorodnak
Óh adj, óh adj erőt Uram,
Hogy kislelkün el nem csüggedve
Folytassam vésztelei útam,
S minden fájdalmat békén tűrjek
Érted — míg élek ide lenn,
Ki itt vagy velem mint eme hit —
Hogy áldó kezed majd átsegít
E lélekvesztő életen . . .

A MÉLYSÉGBŐL.

I.

Ha rám borúl a bánat sötét éjje,
Ha árva leszek, elhagyott, szegény,
Én jó anyám, Te tiszta égi csillag
Fénylő sugárral te ragyogj felém.

Mosolyogj rám te tiszta égi sugár,
Hogy bátran menjek földi útamon,
S így bármily sötét lesz is majd az éjjel
A fényed mellett el nem bukhatom.

II.

Míg elsodor az élet árja
 S örvénybe visznek a habok —
 A vak, a sötét éjszakában
 A lelked fénye rám ragyog.

S minél több lesz az árny, a bánat,
 Amely körülvesz azalatt —
 Annál nagyobb hittel, reménnyel
 Nézem az égi sugarat . . .

AZ ÉLET ÚTJÁN.

Nem mondom én, hogy nehéz a kereszt
 Melyet vállamra tevél Istenem!
 Sőt arra kérek adj még szenvedést
 Ezen a gyarló földi életen,
 Hogy rózsza helyett tüskét találjak.

Én a világ örömét megvetem
 Ne is részesíts abban engemet:
 Egyet kérek: Oh bocsáss meg nekem
 Hogy annyiszor vétettem ellened
 Te jó, Te nagy, hatalmas Istenem!

II.

Akármerre nézett szemem
 Mást nem látott,
 Mindenütt csak rám mosolygó
 Szép virágot.
 E virágok közé sehogy
 Nem illettem,
 Hisz tele volt búval, könnyel
 Az én lelkem.

Mégis, mikor egyik mellett
Elhaladtam,
Lehajóltam hozzá, hogy azt
Leszakasszam.
Mikor aztán ott volt az már
A kezemben,
Azon gondolkoztam, hogy most
Hová tegyem?
Szét akartam tépni menten
— Ugy gondoltam —
Oda lenn van az ő helye
Lenn a porban.
Akkor jutott csak eszembe:
Nem, nem bántom:
Hiszen ő is egyedül áll
A világon!
Szememből egy könnycsepp hullott
A virágra:
S rátettem azt egy útszéli
Keresztfára . . .

ÉN KÉRTELEK . . .

Én kértelek Uram,
Hogy a rózsák helyett,
Amerre csak járok
Töviseket leljek.
És ne legyen soha
Örömem se másban —
Hogy a szenvedések,
Golgotáját járjam
Itt e nagy világban.

Oh, hogy meghallgattad
Akkor esdeklésem,
És a fájdalomtól
Beh kiadtad részem.

Azóta nincs nyugtom
Csak élek, csak járok
Nincsen más kísérőm,
Mint tovatűnt álmok
Széttépett ábrándok.

S ha a szenvedéstől
Néha előtörnek
A tövisek nyomán
Az elfolytott könnyek —
Ne nézd el oh Uram
Fedd meg csüggedésem,
Mely szívembe támad
Amíg Golgotámat
— Könnyemen át — nézem . . .

FOHÁSZ.

Boldogságos szent szűz
Ősz Joachim lánya!
Kinek szívét a szenvedés
Tőre által járta.
Te láttad a harcot,
Mit szívembe' vívtam,
Te láttad a fájó könnyet,
Mit nem egyszer sirtam,
— Boldogságos szent szűz
Ősz Joachim lánya
Könyörülj meg rajtam!

Mert én gyöngé vagyok,
Mert érzem nem lehet —
Tovább vinni, tovább bírni
Ezt a nehéz terhet.
Tudom hogy elveszek —
Én e hosszú harcban,
S ha még így tart részem se lesz
Soha diádálban.

Boldogságos szent szűz
 Ősz Joachim lánya
 Könyörülj meg rajtam!

Ime, esdve kérlek
 Szent fiad nevébe,
 Csak egy kis sugarat bocsáss
 Életem egére.

Hisz e kis sugarért —
 Mindent odaadtam,
 Csak az élet maradt enyém
 — Azt is oda adjam?! —

Boldogságos szent szűz
 Ősz Joachim lánya
 Könyörülj meg rajtam!

ELHULL A VIRÁGNAK . . .

Elhull a virágnak,
 Gyöngé, bársony szirma
 Melyre az éjszaka —
 Harmatkönnyt sirta —
 Lehull a fának is
 Szép, zöldelő lombja:
 A tél fagyos keze
 Leszakítja róla.

Megunva a csillag
 Odafönn az égen,
 Koldult sugarával
 Virasztani ébren —
 Lefut utóljára
 Az is, le a földre —
 Hulló virágszirom
 Lesz a szemfedője.

Mindennek vége lesz
 Egyszer a világon!

Minden elenyészik
 Mint egy muló álom —
 Mint egy bűvös álom,
 Melynek rózsás képe —
 Elvész a végtelen
 Éjsötét ködébe.

De a szeretetnek,
 Amely szívembe van
 S érted lángol Uram
 Érted olthatatlan,
 Azon szeretetnek
 Megszünni nem szabad:
 — Sem itt a föld felett
 — Sem lenn a föld alatt!

DE PROFUNDIS.

Mélységes nyugalom szállott le a tájra.
 Olyan csendes minden, a levél se mozdúl,
 Csak a lelkem nem tud enyhülést találni
 A nagy fájdalomtól.

Tekints reám Uram, Irgalomnak atyja
 Ki e vérző vihart lelkemre eresztet,
 Hogy az oceánon révpartra találjak:
 Megleljem kereszted ...

II.

Amikor bánat ért
 Elmondottam néked,
 S enyhet adott mindíg
 A te szenvedésed!

S emelt fővel hordtam
 Keresztemet újra,
 Nem tekintve többé
 A tövises útra.

Most új csapás jött rám
A magasból — Tőled,
S nem bírom már, érzem
Fölemelni főmet.

Keresztem súlyától
Megroskad a térdem :
Csak most tudom hogy mit
Szenvedtél Te értem . . .

KARÁCSONYKOR.

Harangszó cseng az éjszakában —
Imára hívja fel a népet ;
Jertek, imádjuk Öt, ki értünk —
Megalázkodott emberré lett.

A lélek meglel mindent nála,
Amít az élet harcán vesztett :
— Ezért egy percre szünjön harcunk
Mely megfaragja a keresztet.

II.

Elmerengek a múltakon
Lelkem oda visszajár.
Bánat vonja be az arcom ;
S fém lehajtom . . .
— Hisz nincs sehol egy sugár. —

Csakis árnyuk, ború, bánat —
El sem is hagy, jól tudom,
Egyet kérek és az minden :
— Gyermekehitem —
Add vissza én Jézusom !

RESURREXIT !

Hiába tették sziklasirba —
 Hiába őrzék, mindhiába !
 Csak föltamadott mégis Ő
 A harmadik nap hajnalába —
 S akít e földön úgy megkínzott
 A rabszolgáknak szennyes hada
 — Helyét Atyjának oldalán
 Ott fön a mennyben elfoglalta.

És így van ez a földön mindig :
 Az eszményt hóhérkézre dobják,
 S hogy föl ne tudjon támadni
 Őrizik a bérencek — szolgák.
 De hiába, csak mindhiába
 El nem tudják veszteni mégsem,
 Föltamad az és élni fog
 Az igazak, a jók szívében . . .

NAGYPÉNTEKEN.

A megfeszített Eszme sugára,
 Glóriát szórt az élet útjára.

Mikor az élet vak éjellé lett ;
 És megszületett az örök élet.

Azért vezet az élet sugára
 — A keresztfához — a Golgothára ...

II.

Erőt vettél a sír felett ;
 S megváltottad az életet.

És azóta gyöngyöt terem —
 Csupa virág a sírverem.

És a sírből élet támad
 Mí bevonja — keresztfádat . . .

A KÜZDELEM DÍJA.

Kerestem a boldogságot,
Tüske között szép virágot,
Száz veszélyben jártam érte
Az életnek küzdelmébe.

És amire megtaláltam
Nem volt épség a virágban —
Amért szívem a vágy üzte:
S nem maradt más, csak a — tüske . . .

II.

A virág elhullhat, de fölszáll illatja,
S balsam lesz a sebre, mely tuskétől vérze:
— Oh a virágnak is, mint mindennek megvan
Halhatatlan része.

S az illatot szívom — amíg elharvadnak
A virágok, miket hívő szívem ápol:
S halhatatlan részem vigasztalást merit
A mulandóságból . . .

LOMHÁN SZÁLL . . .

Lomhán száll le a kőd a tájra
Lehull a fának levele,
Kiegészít a szív és lassan, lassan
Belepi azt a tél dere.
Kihalt lesz az, amilyen ősszel
A letarolt száraz avar,
Melyet az égnek könnye öntöz
S a fák levele betakar.

De nem tart soká a föld gyásza
Tavas elúzi a telet
Itt egy virág, amott egy lepke
És ime itt a kikelet —

D.25.

A réten ezer szép virágot
 A fákon új rügyet fakaszt:
 De a kiégett szívbe immár
 Csak a hit hozza vissza azt . . .

ŐSZEL.

Szomorú, hideg őszi permeteg:
 A fák levele oly sápadt, beteg.

Mindenik csöpp, mely ráhull a lombra:
 Azt le a sötét sír felé vonja.

Mi sóhajtva leng a légen által,
 Az csak az őszi szél, nem madárdal.

Mélységes nyugalom száll a tájra,
 A beteg föld szemfedőjét várja.

— S ki élőhalottként bolygok, járok
 Nyugalmat már csak én nem találok?!

II.

Szomorú őszi alkonyfényben,
 Könnyes szemmel a tarlón járok,
 Mikor felém nem integetnek
 A ringó lombok: a virágok.

Mikor szomorú, kihalt minden:
 Ahol egy élet semmivé lett:
 És hervadt virág hulló levél
 Beszéli el, hogy — mi az élet.

És virágokat leltem mégis,
 Hol tavaszt vártam egykor régen —
 Mert hívő szívem csak virágot
 Lát lenni a földön, fenn az égen.

